



Päijät-Hämeen liiton kommentit EU:n rahoituskehyksestä vuosille 2028–2034 (E-kirje E73/2025) eduskunnan suurelle valiokunnalle

Euroopan komissio on esittänyt [ehdotuksen](#) EU:n vuosien 2028–2034 monivuotiseksi rahoituskehykseksi eli seuraavaksi pitkän aikavälin talousarvioksi.

Se on suuruudeltaan lähes 2 biljoonaa euroa seitsemän vuoden aikana, ja sen tavoitteena on vahvistaa Euroopan suvereniteettia, parantaa kilpailukykyä ja lujittaa selviytymiskykyä.

Päätös

Päijät-Hämeen liitto kiittää mahdollisuudesta kommentoida näkemyksiään EU:n tulevaan monivuotiseen rahoituskehykseen ja Suomen kantoihin rahoituskehysten neuvotteluissa.

Aluelähtöisyys ja aluekehittämisen tarve

Aluelähtöisyys täytyy olla NRP-suunnitelman keskeisin prioriteetti. Maakuntien liitoilla täytyy kansallisen toimeenpanolain nojalla olla merkittävä ja konkreettinen rooli suunnitelman laatimisessa ja päätöksenteossa. Suomen täytyy olla valmis korvaamaan mahdolliset koheesiopolitiikan leikkaukset kansallisella aluekehityksen rahoituksella. Koko Suomi on EU:n itäistä ulkoraja-aluetta, ja itärajan sulkeutumisen vaikutukset näkyvät kaikkialla Suomessa. Suomen ulkoraja-alueet tarvitsevat rajaturvallisuutta kaikkien hyväksi, siihen investointeja ja elinvoimaa tukevia toimia. Elinvoimatoimet eivät saa kuitenkaan vääristää liiaksi maakuntien välistä kilpailutilannetta. Rahoituskehysten joustavuutta ei tule toteuttaa pitkäjänteisen kehittämisen kustannuksella. Maakunnilla täytyy olla päätösvaltaa rahoituskehysten sitomattomien joustovarojen kohdentamisessa. Tulospöytämallien käyttöönotto voi lisätä rahoituksen vaikuttavuutta silloin, kun alueet ovat mukana asettamassa niitä koskevia tulostavoitteita.

Koheesio

Suomen hyväksyvä kanta koheesiorahoituksen vähenemiselle on harkitsematon. Kannanotossa unohdetaan, että koheesiorahoitus käytetään Suomessa TKI-investointeihin maakunnissa ja pk-yrityksissä. Koheesiorahoituksen leikkauksilla olisi suora



vt. maakuntajohtaja

24.10.2025

§ 48/2025

negatiivinen vaikutus Suomen kilpailukyvyyn, talouskasvun sekä vahvojen kärkitoimialojen kehittämiseksi. Lisäksi alueelliset kehityserot ovat edelleen merkittäviä niin Suomessa kuin koko EU:ssa ja tämän korjaamiseksi tarvitaan koheesiorahoitusta jokaiselle EU:n alueelle. Jos EU:n rahoitus Suomen aluekehityksessä vähenee, niin leikkaukset on korvattava kansallisella rahoituksella. Erot koheesiorahoituksessa Suomen suuralueiden välillä ovat olleet kohtuuttoman suuria ja luoneet tehottomuutta Suomen kasvuun. Suomessa rahoituskehityksen pääotsakkeen I varoista täytyy mahdollisimman suuri osuus kohdistaa vaikuttavaan ja integroituun alueelliseen kehittämistyöhön. Etelä- ja Länsi-Suomen maakunnilla on valmius käyttää koheesiorahoitusta tehokkaasti ja vaikuttavasti koko Suomen kilpailukyvyyn kehittämiseen.

NRP-suunnitelma

E-kirjeessä mainitaan, että Suomen keskeisenä neuvottelutavoitteena on NRP-suunnitelman sisäinen joustavuus rahoituksen toimeenpanossa. Suomen ensisijaisena prioriteettina täytyisi kuitenkin olla NRP-suunnitelman aluelähtöisyys sekä monitasoinen hallinto. NRP-suunnitelmaan kuuluvien aluekehityksen, sosiaalisten tavoitteiden sekä maaseudun kehittämisen varat täytyy jatkossakin koordinoida maakunnallisesti, jotta varmistetaan hankkeiden kohdentuminen aitoon tarpeeseen. Maakuntien liitoille sopii hyvin aluekehityksen, sosiaalisten ja työllisyyden toimenpiteiden ja maaseudun kehittämisen rahoituksen ohjauksen vastuu, jossa rahoitusohjelmahallinto voi olla keskitetty. Maakuntien liitoilla täytyy kansallisen toimeenpanolain nojalla olla merkittävä ja konkreettinen rooli kansallisten suunnitelmien laatimisessa ja päätöksenteossa. Maakunnat haluavat tehdä yhteistyötä valtion kanssa ja täten vahvistaa koko Suomen asemaa neuvotteluissa EU:n rahoituskehityksestä.

Sisäasiat

Suomen tulee neuvotteluissa huolehtia, että itärajan turvallisuuteen esitettyä 1,4 miljardin euron korvamerkittyä rahoitusta voitaisiin käyttää alueiden elinvoiman kehittämiseen. Pelkkä rajaturvallisuuden parantaminen ei tuo laaja-alaisia myönteisiä vaikutuksia Suomen elinkeinoelämälle. Saantoa tulisi myös nostaa, kun tarve on suuri.

Joustavuus



Rahoituskehyksen joustavuus on yleisesti kannatettavaa, mutta sitä ei saa toteuttaa pitkäjänteisen kehittämisen eikä aluelähtöisyyden kustannuksella. NRP-suunnitelman tukimuotoista rahoitusta ei saa kohdistaa äkillisten kriisien tai poikkeustilojen ratkaisemiseen, vaan näille toimenpiteille täytyy osoittaa jokin muu väline ja rahoitus. Jos rahoituskehykseen jätetään sitomattomia varoja, olisi niiden joustavasta käytöstä päätettävä paikallisesti maakunnan tasolla. Näin varmistetaan varojen tehokas ja vaikuttava kohdentaminen pitkäkestoisen rakenteellisen muutoksen toteuttamiseen sekä kriisinsietokyvyn kasvattamiseen.

EU-rahoituksen ehdollisuus ja tulosperusteisuus

Kannattamme tulosperusteisia malleja silloin, kun ne palkitsevat vaikuttavuudesta ja kun niiden rinnalla turvataan alueiden vapaus valita kehittämisen painopisteet paikallisten tarpeiden mukaan. Alueita ei voi pakottaa tuottamaan tuloksia, joita ne eivät itse näe tarpeellisiksi omalle kehitykselleen. Komission esittämä tulosperusteisuus ja joustomekanismit lisäävät tavoitteellisuutta ja läpinäkyvyyttä. Mekanismilla voi palkita alueita, jotka onnistuvat kehittämään elinkeinoelämää ja tuottamaan innovaatioita. Samalla on kuitenkin tunnistettava riskit: mittareihin keskittyminen voi ohjata toimia pois pitkäjänteisestä kehittämisestä alueiden erilaiset lähtökohdat voivat johtaa epäjohtonmukaiseen kohteluun ja hallinnollinen taakka pahimmillaan lisääntyy, jos raportointivelvoitteet jatkuvat liian yksityiskohtaisina. Eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten tulisi jatkossakin olla ei-sitovia suosituksia. Rahoituksen ohjaamisessa tulisi ennemminkin pyrkiä aluetason tarkasteluun ja tunnistettava myös maakuntien sisäiset kehityserot.

Kilpailukykyrahasto

Kilpailukykyrahasto kasvaa merkittävästi ja edunsaajina tulevat olemaan erityisesti suuryritykset sekä yliopistot. Rahasto ei kuitenkaan toimi suorana korvaajana aluekehitysrahoitukselle, sillä monet pk-yritykset eivät pääse käsiksi EU:n suoraan kilpailukykyrahoitukseen. Kilpailukykyrahastossa on huomioitava pk-yritykset ja alueelliset innovaatioekosysteemit, kuitenkin säilyttäen excellence-perusteiset kriteerit, joihin myös suomalaiset ammattikorkeakoulut voivat yltää yliopistojen lisäksi.



Puolustus ja liikenneverkot

Puolustukseen investoiminen on tärkeää kokonaisturvallisuuden kannalta. Merkittävästi kasvavat puolustusmenot täytyy kuitenkin käyttää viisaasti, että niistä saadaan turvallisuuden lisäksi mahdollisimman laajat vaikutukset Suomen kestäväälle kasvulle. Prioriteettina täytyy olla suomalaiset kaksikäyttötekniologioiden innovaatiot. Arvostamme CEF-välineen vahvistamista ja kaksikäyttöisyyttä korostavia ratkaisuja. Samalla on huolehdittava, että TEN-T-ydinverkon ja laajennetun ydinverkon kansalliset hankkeet säilyvät EU-rahoituskelpoisina (CEF tai NRP) ja että Suomi ei jää sivuun rajat ylittävistä panostuksista. Päijät-Hämeelle on tärkeää, että kaupunkisolmujen ja väylien saavutettavuutta parantavat investoinnit (mm. lentorata) ovat tukikelpoisia.

Yhteenvetona

Päijät-Hämeen liitto esittää, että edellä esitetyt näkökohdat otetaan huomioon Suomen MFF-neuvottelukannassa ja valtioneuvoston jatkovalmistelussa. Erityisesti korostamme: NRP:n aluelähtöisyyden varmistamista ja maakuntien päätösvaltaa, koheesiovarojen tason puolustamista ja mahdollisten leikkausten kansallista kompensointia, joustavuuden ja tulosperusteisuuden toteuttamista alueiden kanssa, sekä kansallisesti entistä oikeudenmukaisempaa ja vaikuttavampaa alueellista kohdentamista.

Juha Hertsi
vt. maakuntajohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.



vt. maakuntajohtaja

24.10.2025

§ 48/2025

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.